

KERSTLITURGIE

Auteur: Attie Lam

Knielen bij de kribbe

Vrouw tot Vrouw
delen in geloof

Zingen: Lied 129 : 1 en 2 (Weerklank)

Kom allen tezamen, jubelend van vreugde:
kom nu, o kom nu naar Bethlehem!
Zie nu de Vorst der eng'len hier geboren.
Kom, laten wij aanbidden,
kom, laten wij aanbidden,
kom, laten wij aanbidden die Koning.

De hemelse eng'len riepen eens de herders
weg van de kudde naar 't schamel dak.
Spoeden ook wij ons met eerbied'ge schreden!
Kom, laten wij aanbidden,
kom, laten wij aanbidden,
kom, laten wij aanbidden die Koning.

Stem

Kom, laten wij aanbidden, die Koning. Dat willen we doen aan de hand van deze liturgie. We gaan op weg naar Bethlehem, net als de wijzen en de herders. We vinden de kribbe. Daarin ligt onze Zaligmaker, zó laag bij de grond dat iedereen erbij kan. We knielen neer en belijden: "U bent onze Zaligmaker."

Schriftlezing: Lukas 2 : 1 - 7

Het geschiedde in die dagen dat er een gebod uitging van keizer Augustus dat heel de wereld ingeschreven moest worden. Deze eerste inschrijving vond plaats toen Cyrenius over Syrië stadhouder was. En ze gingen allen op weg om ingeschreven te worden, ieder naar zijn eigen stad. Ook Jozef ging op weg, van Galilea uit de stad Nazareth naar Judea, naar de stad van David, die Bethlehem heet, omdat hij uit het huis en geslacht van David was, om ingeschreven te worden met Maria, zijn ondertrouwde vrouw, die zwanger was. En het geschiedde, toen zij daar waren, dat de dagen vervuld werden dat zij baren zou, en zij baarde haar eerstgeboren Zoon, wikkelde Hem in doeken en legde Hem in de kribbe, omdat er voor hen geen plaats was in de herberg.

Zingen: Psalm 98 : 1 en 2

*Zing, zing een nieuw gezang de Heere,
die grote God, Die wond'ren deed.
Zijn rechterhand, vol sterkt' en ere,
Zijn heilig' arm wrocht heil na leed.
Dat heil heeft God nu doen verkonden,
nu heeft Hij Zijn gerechtigheid
zo vlekkeloos en ongeschonden
voor 't heidendom ten toon gespreid.*

*Hij heeft gedacht aan Zijn genade,
Zijn trouw aan Isrel nooit gekrenkt.
Dit slaan al 's aardrijks einden gade,
nu onze God Zijn heil ons schenkt.
Juich dan de Heer met blijde galmen,
gij ganse wereld, juich van vreugd.
Zing vrolijk in verheven psalmen
het heil dat d' aard' in 't rond verheugt.*

Stem

Moeder Maria neemt haar Kind in de armen, wikkelt Hem in doeken en legt Hem in ... een kribbe. In het kerstevangelie is dat één van de meest sprekende details. Maar waarom die kribbe? Laten we in gedachten teruggaan naar het begin, toen God hemel en aarde schiep. Hij zag alles wat Hij gemaakt had, en zie, het was zeer goed. Maar dan is daar op een dag de slang, die tegen Eva zegt:

Schriftlezing: Genesis 3 : 1 – 9

“Is het echt zo dat God gezegd heeft: U mag niet eten van alle bomen in de hof?” De vrouw zei tegen de slang: “Van de vrucht van de bomen in de hof mogen wij eten, maar van de vrucht van de boom die in het midden van de hof staat, heeft God gezegd: U mag daarvan niet eten en hem niet aanraken, anders sterft u.” Toen zei de slang tegen de vrouw: “U zult zeker niet sterven. Maar God weet dat, op de dag dat u daarvan eet, uw ogen geopend zullen worden en dat u als God zult zijn, kennende goed en kwaad.” De vrouw zag dat die boom goed was om ervan te eten; en zij nam van zijn vrucht en at; zij gaf ook wat aan haar man, die bij haar was, en hij at. Toen werden de ogen van beiden geopend en zij merkten dat zij naakt waren. Zij hoorden de stem van de Heere God, Die in de hof wandelde. Toen verborgen Adam en zijn vrouw zich voor het aangezicht van de Heere God. En de Heere God riep Adam en zei tegen hem: “Waar bent u?”

Stem

Alles was dus zeer goed. God en mens leefden in volmaakte harmonie. Toen verscheen de duivel en verleidde Adam en Eva om toch te eten van die ene boom. Helaas, ze gingen voor hem door de knieën. Meteen vielen ze in een afgrond vol ellende. De satan had de mensheid in zijn greep! Voorgoed? Nee, het Kind in de kribbe zou zijn ondergang worden.

Schriftlezing: Genesis 3 : 14 en 15

Toen zei de Heere God tegen de slang: “Omdat u dit gedaan hebt, bent u vervloekt onder al het vee en onder alle dieren van het veld! Op uw buik zult u gaan en stof zult u eten, al de dagen van uw leven. En Ik zal vijandschap teweegbrengen tussen u en de vrouw, tussen uw nageslacht en haar nageslacht; dat zal u de kop vermorzelen, en u zult het de hiel vermorzelen.”

Stem

Deze eeuwenoude belofte gaat God nu waarmaken. Ze klonk in de donkerste nacht van ons mensenbestaan, toen op aarde de paradijspoorten dichtvielen en de dood, opgeroepen door onze zonde, zich uitspreidde over de wereld. Daar stonden ze: twee mensenkinderen, in al hun schaamte, oog in oog met hun Schepper, voor Wie ze op de vlucht waren. Immers, wie knielt voor satan, vlucht voor God.

Zingen: Lied 497 : 1 en 2 (Weerklank)

Vader, vol van vrees en schaamte
buigen wij voor U.
Heel Uw werk, door ons vertreden,
klaagt ons, mensheid, aan bij U.

Heer, ontferm U over ons,
die schuldig voor U staan.
U bent onze God en Redder,
neem ons in Uw liefde aan.

Gedicht

Wij hoorden niet naar Uw gebod
en deden wat Uw wet verbood.
Toch zag U onze nood, o God,
want onze schuld is levensgroot.
U zond de Heiland in ons midden.
O Jezus, Heer, tot Wie wij bidden:
In U hebben wij God herkend,
Die Zich barmhartig tot ons wendt!

Christus, zie ons, ontferm U!

(Jochen Klepper, Het licht breekt door de wolken)

Stem

De zonde maakt scheiding tussen God en ons. Geen mens kan die ongedaan maken. Daarom legt Christus Zijn heerlijkheid af en daalt neer in een ruwe voerbak. Dat is het schokkende van Kerst. En het wonder. In Bethlehem maakt God een nieuw begin: daar treedt Hij de wereld binnen, ongevraagd, en zoekt ons op. Hij roept ons zoals Hij eens Adam riep: "Mens, waar ben je?"

Christus verliet dus het huis van Zijn Vader om weggelopen kinderen thuis te brengen in het Vaderhuis. Dat maakt de kribbe tot zo'n kostbare plaats. Kom, buigen we ons dan biddend neer. Kom, laat ons knielen ...

Zingen: Psalm 95 : 3 (Weerklank)

Kom, knielen wij voor God, Die leeft,
voor Hem Die ons geschapen heeft:
Hij wil ons als Zijn kudde weiden.
Och, hoor toch heden naar Zijn stem,
u bent Zijn schapen, volg dan Hem:
Zijn hand slechts kan u veilig leiden.

Stem

Knielen voor de levende God valt de mens moeilijk. Geen wonder dat Israël steeds weer knielt voor afgoden. Waarschuwingen van profeten slaat het in de wind. De straffen blijven niet uit. Totdat het volk zich voor God verootmoedigt en Hij Zich over hen ontfermt. Denk aan de geschiedenis van het gouden kalf. Mozes is de berg opgegaan om de stenen tafelen met de Tien Geboden in ontvangst te nemen. Als hij lang wegblijft, wordt het volk ongeduldig. Het wil een zichtbare god. Sieraden worden afgerukt en Aäron maakt er een gouden kalf van.

Schriftlezing: Exodus 32 : 4 - 8

Toen zeiden zij: "Dit zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte geleid hebben." Toen Aäron dat zag, bouwde hij er een altaar voor, en Aäron kondigde aan: "Morgen is er een feest voor de Heere!" Zij stonden de volgende dag vroeg op, brachten brandoffers en ook dankoffers. Het volk ging daarna zitten om te eten en te drinken; vervolgens stonden zij op om uitbundig feest te vieren.

Toen sprak de Heere tot Mozes: “Ga, daal af, want uw volk, dat u uit het land Egypte hebt geleid, heeft verderfelijk gehandeld. Zij zijn al snel afgeweken van de weg die Ik hun geboden had: zij hebben voor zichzelf een gegoten kalf gemaakt, zij buigen zich ervoor neer, offeren eraan en zeggen: Dit zijn uw goden, Israël, die u uit het land Egypte geleid hebben.”

Zingen: Psalm 106 : 11

Zij maakten zich, *de Heer ten spot,*
een kalf *bij Horeb* tot een god,
waarvoor zij zich eerbiedig bogen.
Een os, *die gras eet op het veld,*
een beeld, *o gruwel in Gods ogen,*
werd toen *aan Hem* gelijk gesteld.

Stem

Nog steeds knielen mensen voor hun eigen goden. En wij? Voor beelden knielen wij niet. Maar er zijn wel degelijk afgoden die ons in de greep proberen te krijgen. Immers, alles wat ons van God áf trekt, is áfgod. Ook satan is er voortdurend op uit om ons bij de Heere en Zijn dienst weg te trekken. Angstaanjagend zoals hij de wereld door gaat!
Daarom is er de kribbe! Daarin ligt Hij Die níét knielde voor satan (toen deze Hem verzocht), maar trouw bleef aan Zijn Vader. Een leven dichtbij Hem maakt ons waakzaam en geeft ons kracht om het werk van Christus' aartsvijand te weerstaan. Laten we knielen voor Hem.

Zingen: Lied 83 : 1 en 3 (Op Toonhoogte 2015)

Ik kniel aan Uwe kribbe neer,
o Jezus, Gij mijn leven!
Ik kom tot U en breng U, Heer,
wat Gij mij hebt gegeven.
O, neem mijn leven, geest en hart,
en laat mijn ziel in vreugd en smart
bij U geborgen wezen!

Te midden van de nacht des doods
zijt Gij, mijn zon, verrezen.
O zonlicht, mild en mateloos,
uw gloed heeft mij genezen.
O zon, die door het donker breekt
en 't ware licht in mij ontsteekt,
hoe heerlijk zijn uw stralen.

Schriftlezing: Mattheüs 2 : 1 - 11

Toen Jezus geboren was in Bethlehem, in Judea, in de dagen van koning Herodes, zie, wijzen uit het oosten kwamen in Jeruzalem aan, en zeiden: “Waar is de Koning van de Joden die geboren is? Wij hebben Zijn ster in het oosten gezien en zijn gekomen om Hem te aanbidden.” En zie, de ster ging hun voor, totdat hij boven de plaats kwam te staan waar het Kind was. Toen zij de ster zagen, verheugden zij zich met zeer grote vreugde. En toen zij in het huis kwamen, vonden zij het Kind met Maria, Zijn moeder, en zij vielen neer en aanbaden Het.

Stem

De omstandigheden zijn niet gunstig. Een “vreemde” zit op de troon van David; een keizer gebiedt; een volk leeft in duisternis. De hemel lijkt gesloten en al eeuwenlang is er geen profeet meer opgestaan. Naar de komst van de Messias wordt nauwelijks uitgekeken. En juist dáár waar mensen niets meer verwachten, spreekt God. In Bethlehem gebeuren “onmogelijke” dingen. Kerstfeest laat zien dat bij God uitkomst is waar wij niet meer durven hopen. Want de geboorte van het Kind is niet zomaar een verhaal. Het is evangelie van God, Die ingrijpt in een wereld die zichzelf niet kan redden. Het is van levensbelang dat we neerknielen bij de kribbe. Daar vinden we vergeving, daar wordt nieuwe hoop geboren. De kribbe is de plaats waar wij thuiskomen, waar ik thuiskom, mijn ankerpunt.

Zingen: Lied 122 : 4 (Weerklank)

Leer ons bij Uw kribbe buigen,
leer ons knielen bij Uw kruis,
leer ons in Uw naam geloven,
neem ons eens in 't Vaderhuis.
Vrede zal op aarde dagen,
God heeft in de mens behagen.
Zalig die naar vrede vragen;
Jezus geeft die. Hoor Zijn stem!

Stem

Het hout van de kribbe is nauw verbonden met het hout van het kruis. Diep is de weg die Jezus gaat van de hemel naar de aarde en van Bethlehem naar Golgotha. De weg van het Kind is de weg van “geen plaats”, van zelfverloochening. Wie Kerstfeest viert, is op weg naar Goede Vrijdag. Uit liefde tot Zijn Vader zal Christus straks de doodsweg gaan. Zo zal Hij Zijn volk zaligmaken van hun zonden. Groot is de Heiland in Zijn vernedering, als Hij ligt in de kribbe. Groot in Zijn liefde, als Hij straks hangt aan het kruis. Groot in Zijn genade, als Hij ons vraagt om te knielen voor Hem. Hij roept ons om in Zijn menselijke kleinheid onze schuld – en in Zijn goddelijke grootheid onze zaligheid te zien. Geknield bij de kribbe vinden we rust.

Zingen: Lied 126 : 1 en 3 (Weerklank)

In Bethlehems stal lag Christus de Heer,
in doeken gehuld, als kindje terneer.
Voor Hem was geen plaats meer in herberg of huis.
Zijn wieg was een kribbe, Zijn troon was een kruis.

Lam Gods, voor de schuld der wereld geslacht,
Dat eens aan het kruis voor mij hebt volbracht.
Ik kniel bij Uw kribbe met dankend gemoed,
en breng U eerbiedig mijn zeeg'nende groet.

Stem

Aanbidding leren we langs een weg van hoogten en diepten. Het kan donker worden in je leven, zodat je denkt: Waar is God? Wij kunnen niet bij Hem komen. Daarom kwam Hij bij ons, in de stal van Bethlehem. We weten dat het bij de kribbe niet ophoudt. In de navolging van Christus krijgen we deel aan Zijn lijden, maar juist dán is de kribbe voor ons een bron van kracht en troost. Als er iets ingrijpends plaatsvindt in je leven, als een woord bij je inslaat, zodat je niet meer loskomt van Jezus: het roept ons naar de kribbe. En we kómen, met ons zondige leven, met lege handen, met onze nood en ons verdriet. Evenals met het goud van onze aanbidding, de wierook van ons gebed en de mirre van ons lijden. Als we zien op het Kind, kunnen we niet anders dan komen, knielen en aanbidden. Daarmee is ons leven getekend: de verborgen omgang met God.

Schriftlezing: Filippenzen 2 : 5 - 11

Laat daarom die gezindheid in u zijn die ook in Christus Jezus was; Die Zichzelf ontledigd heeft door de gestalte van een slaaf aan te nemen en aan de mensen gelijk te worden. En in gedaante als een mens bevonden, heeft Hij Zichzelf vernederd en is gehoorzaam geworden, tot de dood, ja, tot de kruisdood. Daarom heeft God Hem ook bovenmate verhoogd en Hem een Naam geschonken boven alle naam, opdat in de Naam van Jezus zich zou buigen elke knie van hen die in de hemel, en die op de aarde, en die onder de aarde zijn, en elke tong zou belijden: Jezus Christus is Heere, tot heerlijkheid van God de Vader.

Gedicht

Wij zingen, Vader, U ter eer,
van Christus Jezus, onze Heer.
Hij werd een dienstknecht, arm als wij:
dat Zijn gezindheid in ons zij.

Hij heeft wat Hij bij U bezat
niet boven alles lief gehad,
maar Zich van majesteit ontdaan:
Hij deed het kleed van slaven aan.

Hij werd een mens, in need'righeid,
en, levend uit gehoorzaamheid,
heeft Hij Zich aan U toevertrouwd:
tot in de hof, tot aan het hout.

Daarom heeft God Zijn Knecht Die leed
met alle macht en eer bekleed:
Zijn hoge Naam, die "Here" luidt,
gaat boven alle namen uit.

Dat God Zijn offer heeft aanvaard
wordt in het eind geopenbaard,
als elke tong van Hem getuigt
en elke knie zich voor Hem buigt,

als alle vlees de Vader roemt
en Jezus Christus "Here" noemt.
Leer ons de weg die Christus ging:
de weg van zelfverloochening.

(Johan Klein, Weerklank)

Zingen: Psalm 72 : 6 en 11

Ja, elk der vorsten zal zich buigen
en vallen voor Hem neer;
al 't heidendom Zijn lof getuigen,
dienstvaardig tot Zijn eer.
't Behoeftig volk in hunne noden,
in hun ellend' en pijn
gans hulpeloos tot Hem gevloeden,
zal Hij ten Redder zijn.

Zijn Naam moet eeuwig eer ontvangen,
men loov' Hem vroeg en spâ!
De wereld hoor' en volg' mijn zangen
met amen, amen na!

Stem

Eenmaal zullen álle mensen buigen voor de Rechter van hemel en aarde en Zijn koningschap erkennen. Gedwongen, zoals Nebukadnezar, Herodes, de Farizeeën. Zij vereerden zichzelf. Óf vol liefde, omdat we bij de kribbe "thuis" zijn en ons door dit Kind bemind en gedragen weten. Een zegen om door de knieën te gaan. Zo eren we God.

We zien uit naar de dag dat Christus opnieuw naar deze aarde zal afdalen, maar dan in volle luister, om Zijn bruidsgemeente thuis te halen. Dan zullen we voor Zijn troon staan met allen die Hem hebben liefgekreken – de grote schare, die niemand tellen kan – om Hem te aanbidden en te knielen aan Zijn voeten.

Schriftlezing: Openbaring 7 : 9 - 12

Hierna zag ik en zie, een grote menigte – die niemand tellen kon, uit alle naties, stammen, volken en talen – stond vóór de troon en vóór het Lam, bekleed met witte gewaden en palmtakken in hun hand. Zij riepen met luide stem: "De zaligheid is van onze God, Die op de troon zit, en van het Lam." En alle engelen stonden rondom de troon, de ouderlingen en de vier dieren. Zij wierpen zich vóór de troon neer met hun gezicht ter aarde en aanbaden God, en zeiden: "Amen. De lofprijzing, de heerlijkheid, de wijsheid, de dankzegging, de eer, de kracht en de sterkte is aan onze God tot in alle eeuwigheid. Amen."

Stem

Dan wordt geloven aanschouwen en knielen aanbidden.

Gedicht

Nú knielen herders, wijzen,
rondom de kribbe neer.
Straks zal Hem alles prijzen
als Heiland en als Heer.
Dan vallen alle volken
de Mensenzoon te voet,
dan komt Hij op de wolken,
in majesteit begroet.

(Johann Christoph Blumhardt, Liedboek 1973, 136)

Stem

Tot die tijd trekken wij als pelgrims door deze wereld met een lied van aanbidding in ons hart. Het lied van knielen, dicht bij de grond. Dan zit er in ons leven de beweging naar Christus toe. Daarom, mee naar Bethlehem! Daar vinden we onze Heiland, in doeken gewonden en liggend in de kribbe. We vieren Kerstfeest in ootmoed en verwondering. God Zélf gaat als het ware door de knieën en smeekt ons: "Laat je met Mij verzoenen". Dan kunnen we niet anders dan Hem liefhebben en Hem aanbidden, omdat Hijzelf ons eerst heeft liefgehad. "Hij, de Vorst der aard, is die hulde waard".

Zingen: Lied 124 : 1 en 3 (Weerklank)

Hoor, de eng'len zingen d' eer
van de nieuw geboren Heer!
Vrede op aarde, 't is vervuld:
God verzoent der mensen schuld.
Voeg u, volken, in het koor,
dat weerklinkt de hemel door,
zing met algemene stem
voor het Kind van Bethlehem!
Hoor, de eng'len zingen d' eer
van de nieuw geboren Heer!

Lof aan U Die eeuwig leeft
en op aarde vrede geeft.
Gij Die ons geworden zijt
taal en teken in de tijd.
Al Uw glorie legt Gij af
ons tot redding uit het graf,
dat wij ongerept en rein
nieuwgeboren zouden zijn.
Hoor, de eng'len zingen d' eer
van de nieuw geboren Heer!

Extra liedsuggesties:

Psalm 138 : 3

Psalm 118 : 1 en 14

Wat zal de wereld mooi zijn op die dag (Op Toonhoogte 400)

Volheid van genade (Sela)

God biedt u nu Zijn vrede aan (Weerklank 120)

Gezegende kerstdagen!

Vrouw tot Vrouw
delen in geloof